



DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

29 iunie 2018

S.P. nr. 225/2

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(l) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR. <u>98a</u>		
<u>03</u>	<u>07</u>	<u>20</u> <u>18</u>

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire *Creangă* 2. Prenume *Stefan*

3. Funcția **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**

4. Adresa Chișinău, Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 105

5. Tel./fax *820-522*

6. Numele și prenumele reprezentantului* **Ulianovschi Gheorghe** .

7. Ocupația reprezentantului **avocat, B.A.A. „B.U.Ș.”**

8. Adresa reprezentantului **MD-2025, mun. Chișinău, strada Protoiereu Mihail Berezovschi, 17**

9. Tel. Tel. **0-794-78 196**

10. Fax

11.

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

12. Obiectul sesizării îl constituie textul ***“Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă”*** din art.458 alin.(3) pct.4) CPP.

Conform art.458 alin.(3) pct.4) CPP revizuirea procesului penal poate fi cerută în cauzele în care Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă.

Incertitudinea privind constituționalitatea textului ***“Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă”*** din art.458 alin.(3) pct.4) CPP s-a creat în procedura de revizuire a procesului penal în cauza condamnatului I.Gherman în care revizuirea a fost cerută în baza temeiului prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP din motivul că Curtea Constituțională prin hotărârea nr.12 din 14 mai 2015 a declarat neconstituțional art.287 alin.(1) CPP, aplicat anterior și la reluarea urmăririi penale în această cauză penală.

În această cauză, instanțele judecătorești, la interpretarea și aplicarea acestui text al art.458 alin.(3) pct.4) CPP, au considerat că temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui numai hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal material aplicată în cauza respectivă.

Curtea Constituțională, luând în vedere dispozițiile art.31 alin.(1) și (3) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, în §3 a hotărârii sale nr.7 din 13.02. 2001 pentru controlul constituționalității art.82 și art.223 din Codul de procedură penală a statuat că ***“Curtea Constituțională exercită nu numai controlul constituționalității actelor normative contestate, dar examinează și sensul atribuit acestora în practica aplicării lor de către organele de drept.”***

În acest sens Curtea Constituțională a statuat și în hotărârea nr.20 din 16.06.1997 cu privire la excepția de neconstituționalitate a art. 97 alin.(4) CPP.

Considerăm că textul ***“Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă”*** din art.458 alin.(3) pct.4) CPP în sensul atribuit acestuia în practica de interpretare și aplicare a lui precum că temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui numai hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal material aplicată în cauza respectivă contravine art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție.

Necesitatea sesizării Curții Constituționale privind incertitudinea în constituționalitatea acestui text din art.458 alin.(3) pct.4) CPP în sensul atribuit acestuia în practica judiciară de interpretare și aplicare a lui este impusă de circumstanțele, care au creat această incertitudine în cauza penală a condamnatului I.Gherman, care sunt următoarele.

1. Cauza penală în privința lui I.Gherman a fost începută prin ordonanța serviciului urmărire penală a DIF MAI din 18 iulie 2008 în baza art. 195 alin.(2) CP pentru faptul precum că I.Gherman prin neîndeplinirea obligațiilor contractuale a însușit prin înșelăciune și abuz de încredere bunurile SRL "Elvitis-Com" în proporții deosebit de mari (*copia ordonanței se anexează – anexa nr.16.a.*).
2. Prin ordonanța organului de urmărire penală din 8 august 2008 I.Gherman a fost recunoscut în calitate de bănuít (*copia ordonanței se anexează – anexa nr.16.b.*).
3. Peste mai mult de 2 ani de la recunoașterea lui I.Gherman ca bănuít, procurorul în procuratura Anti-corupție A. Popenco prin ordonanța din 28 februarie 2011 a încetat urmărirea penală din următoarele motive:
 - la 8 noiembrie 2008 calitatea de bănuít a lui I.Gherman a încetat de drept, iar prin hotărârea nr.26 din 23.11.2010 Curtea Constituțională a declarat neconstituțional art.63 alin.(6) CPP și acest fapt împiedică aplicarea art.63 alin.(6) CPP în privința lui I.Gherman și el nu mai poate fi pus sub învinuire pentru aceeași faptă;
 - litigiul iscat între directorul SRL "Elvitis-Com" V. Vutcarău și directorul SRL "Penomet Group" I. Gherman poartă un caracter civil, soluționarea căruia ține de competența instanței de judecată. De aceea în acțiunile apelantului I. Gherman lipsesc semnele infracțiunii și el nu mai poate fi pus sub învinuire pentru aceeași faptă. (*copia ordonanței se anexează – anexa nr.16.c.*);
4. Prim-adjunctul Procurorului General A.Pântea, neglijînd hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23.11.2010, prin care a fost declarat neconstituțional art.63 alin.(6) CPP, în baza temeiurilor prevăzute în art. 287 alin.(1) CPP, prin ordonanța din 26.04.2011 a dispus anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale în privința lui I.Gherman din 28.02.2011 și reluarea urmăririi penale în cauză. (*copia ordonanței se anexează – anexa nr.16.d.*).
5. Prin ordonanța Procurorului General din 27 decembrie 2011 plângerea apărătorului lui I.Gherman a fost respinsă ca neîntemeiată din motivul că Prim-adjunctul Procurorului General A. Pântea prin ordonanța din 26 aprilie 2011 a dispus legal anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale din 28 februarie 2011 și reluarea urmăririi penale în cauză în condițiile prevăzute de art. 287 alin.(1) CPP. (*copia ordonanței se anexează – anexa nr.16.e.*).

6. În cadrul procedurii de examinare a plângerii apărătorului lui I.Gherman înaintate împotriva ordonanțelor Prim-adjunctului Procurorului General A. Pîntea și a Procurorului General din 26 aprilie 2011 și, respectiv, din 27 decembrie 2011, judecătorul de instrucție al judecătorei Râșcani mun. Chișinău Gh. Moroza prin încheierea din 8 februarie 2012 a respins cererea apărătorului lui I.Gherman și a refuzat să informeze Curtea Supremă de Justiție despre faptul că prevederile art. 287 alin(1) CPP aplicate de către Prim-adjunctul Procurorului General A. Pîntea la reluarea urmăririi penale în cauză sunt contrare art. 21 din Constituție pentru a sesiza conform art. 7 alin(3) CPP Curtea Constituțională (copia încheierii se anexează – anexa nr.16.f).
7. Prin altă încheiere din 14 februarie 2012 judecătorul de instrucție al judecătorei Râșcani Gh. Moroza a respins plângerea apărătorului lui I.Gherman privind anularea ordonanțelor Prim-adjunctului Procurorului General A. Pîntea din 26 aprilie 2011 și a Procurorului General din 27 decembrie 2011.
8. După reluarea urmăririi penale în cauză prin ordonanța procurorului în procuratura mun. Chișinău V. Guzić din 2 mai 2012 I.Gherman a fost pus sub învinuire în baza art. 190 alin.(5) CP exact pentru aceeași faptă pentru care în privința lui a fost încetată urmărirea penală prin ordonanța din 28 februarie 2011, iar cauza penală rechizitoriu a fost trimisă judecătorei Râșcani, mun. Chișinău pentru judecare în primă instanță.
9. Ulterior, prin sentința judecătorei Râșcani mun. Chișinău din 25 iunie 2013 I.Gherman a fost condamnat în baza art. 190 alin.(5) CP la pedeapsa închisorii pe termen de 12 ani în penitenciar de tip închis și arestat imediat la pronunțarea sentinței în ședința de judecată, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare și gestionare a mijloacelor financiare pe un termen de 4 ani. *(copia sentinței se anexează – anexa nr.16.g).*
10. Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău prin decizia din 19 iunie 2014 a admis parțial apelurile apărătorilor lui I.Gherman, a modificat sentința primei instanțe și I.Gherman a fost condamnat în baza art. 190 alin.(5) CP la 9 ani de închisoare în penitenciar de tip închis și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrative și de gestionare a mijloacelor financiare pe un termen de 3 ani. *(copia deciziei se anexează – anexa nr.16.h).*
11. Prin decizia din 18 februarie 2015 Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a decis inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procuror și apărătorii lui I.Gherman împotriva deciziei instanței de apel din 19 iunie 2014 ca vădit neîntemeiate *(copia deciziei se anexează – anexa nr.16.i).*
12. După intrarea în vigoare a hotărârilor judecătorești de condamnare a lui I.Gherman, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015 privind excepția de neconstituționalitate a art.287 alin.(1) CPP (reluarea urmăririi penale), a declarat neconstituțional alineatul (1) art. 287 CPP din motivul încălcării dreptului persoanei de a nu fi urmărit, judecat și pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă garantat de art. 21 din Constituție.

13. Apărătorii lui I. Gherman la 27 iulie 2015 au atacat cu recursuri în anulare la Curtea Supremă de Justiție hotărârile judecătorești irevocabile de condamnare a apelantului I. Gherman.

Avocatul A. Ciachir ca temei pentru recurs în anulare a invocat și faptul că Prim-adjunctul Procurorului General A. Pântea prin ordonanța din 26 aprilie 2011 a anulat ordonanța procurorului în procuratura Anticorupție A. Popenco din 28 februarie 2011 de încetare a urmăririi penale în privința apelantului I. Gherman și a reluat urmărirea penală în cauză în baza art. 287 alin(1) CPP care a fost declarat neconstituțional prin hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015 și a cerut din acest motiv încetarea procesului penal în privința apelantului I. Gherman.

14. Prin decizia Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 26 noiembrie 2015 recursurile în anulare au fost respinse cu menținerea în vigoare a hotărârilor recurate.

La motivarea deciziei instanța a menționat că hotărârea Curții Constituționale din 14 mai 2015, prin care au fost declarate neconstituționale prevederile art. 287 alin.(1) CPP nu poate constitui temei pentru recurs în anulare. Însă, acest temei, invocat de recurent, potrivit art. 458 alin.(3) pct.4) CPP, ar putea fi cerut prin revizuirea hotărârilor judecătorești (vezi pag.28 a deciziei, copia căreia se anexează – anexa nr.16.î.)

15. Urmînd recomandarea Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție dată în decizia din 26.11.2015 menționată supra, I.Gherman a depus la judecătoria Rîșcani mun.Chișinău în baza temeiului prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP o cerere de revizuire a hotărîrilor judecătorești irevocabile de condamnare a lui din motivul, că Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015 a declarat neconstituțional alin.(1) art.287 CPP, aplicat de către Prim-adjunctul Procurorului General A. Pîntea în ordonanța din 26.04.2011 privind reluarea a urmăririi penale și redeschiderea procesului penal desfășurat în privința lui I.Gherman, finalizat prin hotărîrile judecătorești de condamnare a lui. *(copia cererii de revizuire se anexază – anexa nr.16.k.).*

16. Prin sentința judecătoriei Rîșcani mun.Chișinău din 8 iulie 2016 cererea de revizuire a lui I.Gherman și apărătorului său a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a respinge cererea de revizuire, instanța s-a bazat pe art.140 din Constituție și, luînd în vedere art.26 alin.(7) din Lege cu privire la Curtea Constituțională, a constatat, că hotărîrea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 privind neconstituționalitatea art.287 alin.(1) CPP **nu produce efect retroactiv, ci doar pentru viitor, și nu poate servi temei pentru revizuirea hotărîrilor judecătorești irevocabile de condamnare a lui I.Gherman, deoarece art.278 alin.(1) CPP a fost aplicat în cauză pînă la data declarării lui ca neconstituțional (vezi pag.8-9 a sentinței, copia căreia se anexează – anexa nr.16.l.).**

17. I.Gherman și apărătorul său au atacat cu apel sentința primei instanțe din motivul că concluziile primei instanțe privind respingerea cererii de revizuire contravin hotărârilor Curții Constituționale nr.16 din 23 iunie 2013 și nr.33 din 10 octombrie 2013 în care Curtea Constituțională a statuat asupra efectelor hotărârilor sale în procedura de revizuire a hotărârilor judecătorești irevocabile.

Prin respingerea ilegală a cererii de revizuire ca neintemeiată instanța de judecată i-a încălcat în mod flagrant dreptul lui I.Gherman de a se adresa efectiv cu cerere de revizuire ca cale extraordinară de atac, garantat de art.119 din Constituție și art.13 din Convenția E.D.O. și dreptul la un proces echitabil garantat de art.19 alin.(1) CPP, art.20 din Constituție și art.6 §1 din Convenția E.D.O. (vezi aliniatele 1, 2, 3, 4, și 6, pag.14 a apelului, copia căruia se anexează – anexa nr.16. m.).

18. În cadrul procedurii de examinare a apelului la 8 septembrie 2016 apărătorul lui Ion Gherman a solicitat instanței de apel ridicarea excepției de neconstituționalități a art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, aplicat de prima instanță la adoptarea sentinței apelate.
19. Prin încheierea din 10 octombrie 2016 Colegiul penal al Curtii de Apel Chișinău a dispus ridicarea excepției de neconstituționalități a art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.
20. Curtea Constituțională prin decizia din 18 noiembrie 2016 a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională din motivul că „legislația procesual-penală și procesual-civilă atribuie hotărârilor Curții Constituționale caracter retroactiv, prin posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești irevocabile în cazul în care norma aplicată litigiului a fost declarată neconstituțională” (vezi §20 a deciziei).

De aceea Curtea Constituțională a reținut că “prevederile art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nu sunt aplicabile în cazul în care se solicită revizuirea unei hotărâri judecătorești având ca temei existența unei hotărâri a Curtii Constituționale prin care s-a declarat neconstituțională prevederea legii aplicată în cauză. Or, în respectiva situație urmează a fi aplicate nemijlocit prevederile art.458 alin.(3) pct.4) din CPP” (vezi §29 a deciziei).

21. Prin decizia din 19 mai 2017 Colegiul penal al Curtii de Apel Chișinău a respins apelul lui I.Gherman și apărătorului său declarat împotriva sentinței judecătorești Rîșcani mun.Chișinău din 8 iulie 2016 ca nefondat, din motivul că hotărîrea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 privind excepția de neconstituționalitate a art.287 alin.(1) din CPP (reluarea urmăririi penale) nu atrage după sine revizuirea procesului penal în cauza penală a lui I.Gherman (vezi pct.46 a deciziei instanței de apel, copia căreia se anexează – anexa nr.16. n.).

**Instanța de apel în decizie a argumentat respingerea
apelului în felul următor:**

Mai întâi, făcînd referire la **interpretarea Curții Constituționale din §§19, 20 și 29 a deciziei nr.81 din 18 noiembrie 2016** privind excepția de neconstituționalitate a art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, ridicată în cauza penală a condamnatului Ion Gherman, **instanța a constatat că legislația procesual-penală atribuie hotărîrilor Curții Constituționale caracter retroactiv prin posibilitatea revizuirii hotărîrilor judecătorești irevocabile** (vezi pct.35 – 37 a deciziei).

Apoi, instanța a constatat că art.458 alin.(3) pct.4) CPP nu face distincție între prevederi ale legii penale materiale (substanțiale) și ale legii procesuale penale, declarate de Curtea Constituțională neconstituționale (vezi pct.39 a deciziei).

De-jure și de-facto, instanța de apel prin aceste constatări a recunoscut întemeiate argumentele lui I.Gherman și apărătorului său invocate în apel privind ilegalitatea sentinței primei instanțe **și a respins concluziile primei instanțe din sentință** precum că hotărîrea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 privind neconstituționalitatea art.287 alin.(1) din CPP, aplicat în cauză, nu produce efect retroactiv, ci doar pe viitor, și nu poate servi temei pentru revizuirea hotărîrilor judecătorești irevocabile de condamnare a lui I.Gherman.

Cu toate acestea instanța de apel pentru a respinge apelul a menționat că “prin definiție instanța de apel denotă că temei de revizuire a procesului penal ar putea servi hotărîrea Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității unei norme de drept material... Aceasta deoarece, prevederile legii penale materiale sunt cele care conturează condițiile răspunderii penale și în baza acestora să soluționează fondul cauzei” (vezi pct.40 – 41 a deciziei instanței de apel).

Corelativ, instanța de apel a marcat că “nu poate constitui temei de revizuire o hotărîre a Curții Constituționale ce vizează prevederi ale legislației procesual-penale, care nu afectează fondul hotărîrii judecătorești”. (vezi pct.42 a deciziei instanței de apel).

Raportînd aceste explicații la condițiile spetei, instanța de apel a relevat, că „declararea neconstituționalității art.287 alin.(1) din CPP nu atrage după sine revizuirea procesului penal din speță. Or, această normă se referă la competența procurorului și nu este relevantă fondului cauzei”. (vezi pct.43 - 46 a deciziei instanței de apel).

De-jure și de-facto, instanța de apel prin aceste explicații a interpretat efectele pe care le pot sau nu le pot produce hotărîrile Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității unor norme ale legii penale materiale și ale legii procesual – penale în procedură de revizuire a procesului penal în baza art.458 alin.(3) pct.4) CPP.

22. I.Gherman și apărătorul său au atacat cu recurs ordinar la Curtea Supremă de Justiție decizia instanței de apel ca ilegală din motivul că pentru a respinge apelul, asumându-și în mod arbitrar atribuțiile Curții Constituționale, instanța de apel prin definiție a interpretat efectele hotărârilor Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității normelor de drept penal material și de drept procesual-penal și a concluzionat că Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 privind excepția de neconstituționalitate a art.287 alin.(1) din CPP (reluarea urmăririi penale) nu atrage după sine revizuirea procesului penal în cauza penală a lui I.Gherman, încălcând în așa mod dispozițiile art.6 și art.134 din Constituție.

Mai mult, instanța de judecată a făcut aceste explicații nu numai ca încălcarea art.6 și art.134 din Constituție. Aceste explicații contravin și jurisprudenței Curții Constituționale în care Curtea Constituțională a stabilit efectele pe care le pot produce hotărârile sale în procedură de revizuire a procesului, printre care și a procesului penal.

În exclusivitate în baza jurisprudenței Curții Constituționale și a Curții E.D.O., în recursul ordinar I.Gherman și apărătorul său au demonstrat că hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 prin care a fost declarat neconstituțional art.287 alin.(1) din CPP, aplicat în cauza penală a lui I.Gherman constituie temei pentru revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile de condamnare a lui prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP.

De aceea prin respingerea cererii de revizie și a apelului atât prima instanță cât și instanța de apel i-au încălcat în mod flagrant dreptul lui I.Gherman de a se adresa efectiv cu cerere de revizuire ca cale extraordinară de atac, garantat de art.119 din Constituție și art.13 din Convenția E.D.O. și dreptul la un proces echitabil, garantat de art.19 alin.(1) CPP, art.20 din Constituție și art.6 §1 din Convenția E.D.O. (vezi pag.5-11 a recursului ordinar, copia căruia se anexează – anexa nr.16.o.)

23. În cadrul procedurii de judecare a recursului ordinar de către Colegiulul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, I.Gherman și apărătorul său la 17 ianuarie 2018 au depus instanței o cerere prin care au solicitat să sesizeze Curtea Constituțională privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru a verifica constituționalitatea textului: *“Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă”* din art.458 alin.(3) pct.4) CPP în sensul atribuit acestuia în practica de interpretare și aplicare a lui de către Colegiulul penal al Curții de Apel Chișinău în decizia recurată precum că temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui doar hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal (material) aplicată în cauză din motivul că contravine art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție. (vezi pag.5-9 a cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, copia căreia se anexează - anexa nr.16.p.).

24. Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin încheiere din 30.01.2018 a respins cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a normei juridice prevăzute în art.458 alin.(3) pct.4) CPP din motivul lipsei incertitudinii în constituționalitatea art.458 alin.(3) pct.4) CPP. (vezi pag.5 a încheierii, copia cărei se anexează – anexa nr.16. q.).

Lipsa incertitudinii în constituționalitatea normei juridice contestate nu se regăsește printre cele 4 condiții exhaustive prevăzute de Curtea Constituțională în §82 a hotărîrii nr.2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția R.M., în prezența căror judecătorul ordinar este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, iar din alte motive de cît cele prevăzute în §82, instanța de judecată, conform §83 a acestei hotărîri, nu este în drept să refuze ridicarea excepției de neconstituționalitate. Acest fapt la menționat și Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în încheierea din 30.01.2018.

Însă, interpretînd hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, menționată supra, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a mai stabilit o altă condiție pentru a refuza ridicarea excepției de neconstituționalitate și în cazul constatării de către instanța de judecată a lipsei de incertitudine privind constituționalitatea normei juridice contestate, neprevăzută de Curtea Constituțională în §82 a hotărîrii nr.2 din 9 februarie 2016.

De aceea Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a stabilit acest caz de refuz al instanței de judecată de a ridica excepția de neconstituționalitate a normei juridice contestate în mod abuziv, cu încălcarea flagrantă a art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție. Or, Curtea Constituțională în hotărîrea nr.33 din 10.10.2013 privind interpretarea art.140 din Constituție a statuat că „Curtea Constituțională fiind unica autoritate, abilitată prin lege să exercite controlul de constituționalitate, are plenitudinea de jurisdicție constituțională în acest domeniu. A accepta ca efectele deciziilor sale să fie interpretate, în procesul de aplicare a legii, de către alte instituții ale statului ar echivala cu o știrbire a competenței Curții” (vezi §59 a hotărîrii). “De aceea, Curtea, pentru a preveni fie o practică neunitară, fie încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale sau, în extremis, pentru a evita nesocotirea hotărîrilor sale, are îndatorirea ca să arate efectele pe care acestea urmează a le produce”. (vezi § 58 a hotărîrii).

Tot în această hotărîre Curtea Constituțională a mai statuat că „respectarea principiului separării puterilor implică nu doar faptul că nici una din ramurile puterii nu intervine în competențele unei alte ramuri, dar și faptul că nici una dintre aceste ramuri nu își va neglija atribuțiile pe care este obligată să le exercite în domeniul specific de activitate - **îndeosebi atunci când o astfel de obligație este statuată în Legea Supremă sau a fost impusă printr-o hotărîre a Curții Constituționale, instanță care, în virtutea art.134 din Constituție, asigură în cele din urmă realizarea principiului separării puterii de stat.**” (vezi § 51 a hotărîrii).

De aceea Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție cu încălcarea flagrantă a art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție, depășindu-și competența și asumându-și în mod arbitrar atribuțiile Curții Constituționale a interpretat hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția R.M. și a stabilit ca condiție de a refuza ridicarea excepției de neconstituționalitate: lipsa de incertitudine privind constituționalitatea normei juridice contestate, neprevăzută de Curtea Constituțională în §82 a hotărîrii nr.2 din 9.02.2016.

Plus la acestea, Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în încheierea din 30.01.2018 a recunoscut ca constatat faptul precum că, în cauză nu se constată existența incertitudinii privind constituționalitatea art.458 alin.(3) pct.4) CPP, „deoarece în opinia instanței argumentele avocatului reprezintă reiterări a constatărilor efectuate de către instanțele de fond, însoțite de opinia sa asupra constatărilor respective fără enunțarea explicită a modului prin care constatăările date în raport cu prevederile menționate în cerere crează o stare de incertitudine” (vezi pag.5 a încheierii).

Aceste constatări sunt în exclusivitate declarative și nu corespund adevărului.

Or, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru a face aceste constatări n-a respins argumentele lui I.Gherman și apărătorului său din cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, bazate în exclusivitate pe jurisprudența Curții Constituționale, că instanța de apel în decizia recurată, încălcînd art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție:

- și-a depășit competența și, asumându-și în mod arbitrar atribuțiile Curții Constituționale, prin definiție a interpretat efectele hotărîrilor Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității normelor de drept penal material și de drept procesual-penal și a concluzionat că temei de revizuirea procesului penal conform art.458 alin.(3) pct.4) CPP ar putea servi doar hotărîrile Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității unei norme de drept penal material;

- a neglijat hotărîrile Curții Constituționale în care Curtea Constituțională a stabilit, că hotărîrea sa poate constitui temei pentru revizuirea procesului penal prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP în cazul în care prin hotărîrea Curții s-a constatat că prevederea legii declarate neconstituțională, care a fost aplicată în cauza respectivă, au încălcat drepturile și libertățile garantate de Constituție și Convenția E.D.O., iar consecințele grave ale acestei încălcări continuie să se producă și nu pot fi remediate decît prin revizuirea hotărîrii pronunțate. *(mai detaliat aceste argumente sunt expuse la pag.6-8 ale cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate).*

Cele menționate confirmă cu certitudine faptul că Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin încheiere din 30.01.2018 în mod arbitrar a refuzat de a sesiza Curtea Constituțională cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.458 alin.(3) pct.4) CPP în sensul atribuit acestora în practica de interpretare și aplicare a lor de către Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău în decizia recurată ca temei pentru revizuirea a procesului penal pot constitui doar hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal material.

Concomitent, Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin decizia din 30.01.2018 a respins recursul ordinar în exclusivitate în baza constatărilor instanței de apel făcute în decizia supusă recursului ordinar precum că hotărîrea Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept procesual-penal aplicată în cauză conform art.458 alin.(3) pct.4) CPP nu poate constitui temei pentru revizuirea procesului, fără a respinge argumentele din recursul ordinar că aceste constatări ale instanței de apel au fost făcute cu încălcarea flagrantă a dispozițiilor art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție (vezi pag.12-15 a deciziei instanței de recurs din 30.01.2018, copia căreia se anexează – anexa nr.16. r.).

Procedînd astfel, pentru a crea o aparență privind legalitatea deciziei instanța de apel și a justifica respingerea recursului ordinar, Colegiul penal lărgit în decizia sa a menționat că:

- Potrivit art.3 CPP *“în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească”*, iar după cum s-a stabilit în speță. Art.287 alin.(1) CPP era în vigoare la emiterea ordonanței din 26.04.2011 de reluare a urmăririi penale (vezi pag.13 a deciziei din 30.01.2018);
- Conform jurisprudenței Curții E.D.O., unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere *“inter alia”*, că atunci cînd instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor nu mai poate fi pusă în discuție (vezi pag.15 a deciziei din 30.01.2018).

Această justificare a legalității deciziei instanței de apel frapează prin caracterul absolute neconstituțional a ei.

Astfel, conform art.7 din Constituție nici o lege și nici un alt act juridic care contravene prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Sub acest aspect Curtea Constituțională în pct.65-66 a hotărârii nr.16 din 25.06.2013 a statuat că ***“O hotărâre judecătorească, deși definitivă și irevocabilă, nu poate fi considerată legală atît timp cît se întemeiază pe un act normativ contrar prevederilor Legii Supreme. ”... “Posibilitatea revizuirii unei hotărâri judecătorești pronunțate cu încălcarea Constituției constituie singura modalitate de contracarare a efectelor unei legi care contravine principiilor constituționale, ce garantează drepturile și libertățile fundamentale”.***

Mai mult, Curtea Constituțională în decizia nr.81 din 18.11.2016 de inadmisibilitate privind excepția de neconstituționalitate a art. 26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională (efectele hotărârilor Curții Constituționale), ridicată în prezenta cauză, a reținut că ***“legislația procesual-penală și procesual-civilă atribuie hotărârilor Curții Constituționale caracter retroactiv, prin posibilitatea revizuirii hotărârilor judecătorești irevocabile în cazul în care norma aplicată litigiului a fost declarată neconstituțională”.*** (vezi §20 a acestei decizii).

Tot în această decizie, Curtea Constituțională, reiterîndu-și interpretările din hotărârea nr.16 din 25.06.2013 a statuat că ***“neretroactivitatea hotărârilor instanței de jurisdicție constituțională nu poate prevala în situația în care la baza hotărârilor judecătorești sunt puse prevederi legale care contravin drepturilor și libertăților fundamentale și prin efect sunt declarate neconstituționale”.*** (vezi §21 a acestei decizii).

De aceea Curtea Constituțională în această decizie a reținut că ***“principiul stabilității raporturilor juridice nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale. Posibilitatea revizuirii unei hotărâri judecătorești pronunțate cu încălcarea Constituției constituie singura modalitate de contracarare a efectelor unei legi care contravine principiilor constituționale, ce garantează drepturile și libertățile fundamentale”.*** (vezi §22 a acestei decizii).

Astfel, pentru a crea o aparență privind legalitatea deciziei instanței de apel și a justifica respingerea recursului ordinar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a neglijat prevederile Constituției și jurisprudența Curții Constituționale în baza căroră I.Gherman și apărătorul său au întemeiat ilegalitatea deciziei instanței de apel și o recunoscut decizia instanței de apel ca legală în baza unor afirmații care prin sine însuși contravin Constituției și jurisprudenței Curții Constituționale menționate supra.

De aceea, prin refuzul arbitrar de a ridica excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.458 alin.(3) pct.4) CPP și judecarea recursului ordinar fără soluționarea prealabilă a excepției de neconstituționalitate a acestei norme juridice din CPP de către Curtea Constituțională, Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție i-a încălcat dreptul lui Ion Gherman la un proces echitabil garantat de art.19 alin.(1) CPP și art.6§1 din Convenția E.D.O. (vezi în zcest sens §§84-85 a hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016).

De jure și de facto, prin încheierea și decizia din 30 ianuarie 2018 Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a îngădit posibilitatea lui I.Gherman de a mai cere prin intermediul excepției de neconstituționalitate exercitarea controlului constituționalității textului **“Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă”** din art.458 alin.(3) pct.4) CPP în sensul atribuit acestuia în practica de interpretare și aplicare a lui de către Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău și Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, precum că temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui doar hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal (material), aplicată în cauză.

Or, Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în încheierea din 30.01.2018 privind respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a dispus, că această încheiere nu este susceptibilă căilor de atac. (vezi anexa nr.16. q.).

Însă, încheierea din 30.01.2018 în această parte este contrară art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție și §§ 80 și 109.2 a hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016 conform căroră în vederea asigurării celerității procesului, părțile trebuie să aibă posibilitatea procesuală de a contesta separat cu recurs încheierea judecătorului ordinar de a respinge cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

În baza acestor prevederi constituționale I.Gherman și apărătorul său au atcat separat cu recurs încheierea din 30 ianuarie 2018 în Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție. (copia recursului se anexează – anexa nr.16. s.)

Până în prezent I.Gherman și apărătorul său n-au fost informați despre rezultatul examinării acestui recurs.

Mai mult, chiar dacă I.Gherman va ataca încheierea și decizia din 30.01.2018 pe cale extraordinară de atac, cum este recursul în anulare, el nu va avea posibilitatea de a cere ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului menționat supra din art.458 alin.(3) pct.4 CPP din motivul, că Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție consideră că pentru calea extraordinară de atac – recursul în anulare, nu se răsfrâng prevederile hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016. În confirmarea acestuo fapt, anexăm la prezenta sesizare copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție la judecarea recursului în anulare în cauza penală a lui I.Digori și încheierea Plenului Colegiului penal din 31 martie 2016 de respingere a acestei cereri (vezi anexa nr.16.t. și nr.16. u.).

Luând în vedere această incertitudine privind constituționalitatea textului menționat supra din art.458 alin.(3) pct.4 CPP la interpretarea și aplicarea lui în practica judiciară precum și incertitudinea în posibilitatea justițiabililor de a cere prin intermediul excepției de neconstituționalitate exercitarea controlului constituționalității acestui text din art.458 alin.(3) pct.4 CPP, am hotărât ca deputat în Parlamentul Republicii Moldova să mă adresez la Curtea Constituțională cu prezenta sesizare.

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a III-a a Notiței Explicative)

13. Textul: *“Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă”* din art.458 alin.(3) pct.4) CPP în sensul atribuit acestuia în practica de interpretare și aplicare a lui de către Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău și Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în cauza penală a condamnatului I.Gherman, precum că temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui numai hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal material aplicată în cauză contravin art.6, art.7, art.134, art.140 din Constituție, reieșind din următoarele elemente de fapt și de drept.

A. În drept.

13.1. Legislația pertinentă.

13.1.1. Prevederile relevante al Constituției.

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 134

Statutul

- (1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.
- (2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.
- (3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

- (1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.
- (2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.

13.1.2. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală în vigoare la moment.

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(.....)

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Articolul 458. Cazurile de revizuire a procesului penal

(1) Hotărârile judecătorești irevocabile pot fi supuse revizuirii atît cu privire la latura penală, cît și cu privire la latura civilă.

(.....)

(3) Revizuirea poate fi cerută în cazurile în care:

(.....)

4) Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă.

(.....)

B. În fond.

13.3. Luînd ca bază normele Constituției, menționate supra, argumentăm neconstituționalitatea prevederilor art.458 alin.(3) pct.4) CPP sub aspectul menționat în pct.13 a prezentei sesizări, reieșind din următoarele.

Astfel, Curtea Constituțională în hotărîrea nr.33 din 10.10.2013 privind interpretarea art.140 din Constituție a subliniat că *“hotărîrea de jurisdicție constituțională, prin care se asigură supremăția Constituției, sunt definitive, incontestabile pentru oricine și obligatorii. Această deducție se desprinde și din norma constituțională, potrivit căreia Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravene prevederilor Constituției nu are putere juridică (art.7).”* (vezi § 31-32 a hotărîrii).

În continuare Curtea Constituțională a statuat că *„indiferent de natura hotărîrilor Curții, fie că sunt de interpretarea a Legii Supreme sau de control al constituționalității cadrului normativ subsecvent, ele î-și produc efectele pe care Constituția și legea le conferă în raport cu atribuția exercitată de Curte forța lor juridică neputînd fi contestată sau confirmată de nimeni”.* (vezi § 49 a hotărîrii). *“Hotărîrea Curții urmează a se aplica tuturor raporturilor juridice care nu s-au stins încă la data pronunțării hotărîrii, respectiv, tuturor situațiilor cărora li se aplică în continuare dispozițiile legale declarate neconstituționale, precum și pe calea revizuirii”.* (vezi § 56 a hotărîrii).

Mai mult, „Curtea Constituțională fiind unica autoritate, abilitată prin lege să exercite controlul de constituționalitate, are plenitudinea de jurisdicție constituțională în acest domeniu. A accepta ca efectele deciziilor sale să fie interpretate, în procesul de aplicare a legii, de către alte instituții ale statului ar echivala cu o știrbire a competenței Curții” (vezi §59 a hotărârii). “De aceea, Curtea, pentru a preveni fie o practică neunitară, fie încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale sau, în extremis, pentru a evita nesocotirea hotărârilor sale, are îndatorirea ca să arate efectele pe care acestea urmează a le produce” (vezi § 58 a hotărârii).

Tot în această hotărâre Curtea Constituțională a mai statuat că „respectarea principiului separării puterilor implică nu doar faptul că nici una din ramurile puterii nu intervine în competențele unei alte ramuri, dar și faptul că nici una dintre aceste ramuri nu își va neglija atribuțiile pe care este obligată să le exercite în domeniul specific de activitate - **îndeosebi atunci când o astfel de obligație este statuată în Legea Supremă sau a fost impusă printr-o hotărâre a Curții Constituționale, instanță care, în virtutea art.134 din Constituție, asigură în cele din urmă realizarea principiului separării puterii de stat.”** (vezi § 51 a hotărârii)

Contrar acestor interpretări ale normelor Constituției date de Curtea Constituțională în hotărârea menționată mai sus, instanța de apel în decizia din 19 mai 2017 în cauza penală a condamnatului I.Gherman și Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în decizia din 30 ianuarie 2018 de menținere în vigoare a deciziei instanței de apel din 19 mai 2017 menționată mai sus , depășindu-și competență și asumându-și în mod arbitrar atribuțiile Curții Constituționale, prin definiție a interpretat efectele hotărârilor Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității normelor de drept penal material și de drept procesual-penal și **a concluzionat că temei de revizuire a procesului penal conform art.458 alin.(3) pct.4) CPP ar putea servi doar hotărârile Curții Constituționale privind declararea neconstituționalității unei norme de drept penal (material). Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 privind excepția de neconstituționalitate a art.287 alin.(1) din CPP (reluarea urmăririi penale) nu atrage după sine revizuirea procesului penal în cauza penală a condamnatului I.Gherman în baza temeiului prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP, deoarece art.287 alin.(1) CPP declarat neconstituțional este o normă de drept procesual-penală ce se referă la competența procurorului și nu afectează fondul hotărârilor adoptate în cauză. (vezi pct.39-46 a deciziei instanței de apel și pct.15 a deciziei instanței de recurs ordinar).**

În plus, atât instanța de apel, cât și instanța de recurs ordinar au interpretat efectele hotărârilor Curții Constituționale ca temei pentru revizuirea procesului penal prevăzut în art.458 alin.(3) pct.4) CPP și cu neglijarea evidentă a hotărârilor Curții Constituționale în care Curtea Constituțională a stabilit efectele pe care le pot produce hotărârile sale în procedură de revizuire a procesului, printre care și a procesului penal.

Astfel, Curtea Constituțională în hotărîrea nr.16 din 25.06.2013 a statuat că orice persoană poate beneficia „de posibilitatea retractării unei hotărîri judecătorești prin intermediul revizuirii în cazul în care actul normativ declarat neconstituțional și care a fost aplicat la emiterea hotărîrii judecătorești s-au încălcat drepturile și libertățile fundamentale garantate de Constituție și Convenția Europeană, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuie să se producă și nu pot fi remediate decît prin revizuirea hotărîrii pronunțate”. (vezi §84 a hotărîrii).

În acest sens Curtea Constituțională s-a expus și în decizia nr.81 din 18 noiembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, ridicată în cauză penală a condamnatului I.Gherman, în care Curtea a reiterat, că „posibilitatea revizuirii unei hotărîri judecătorești pronunțate cu încălcarea Constituției, constituie singură modalitate de contracărare a efectelor unei legi, care contravine principiilor constituționale ce garantează drepturile și libertățile fundamentale”. (vezi §§21-22 a deciziei).

De-jure și de-facto, prin aceste constatări Curtea Constituțională a stabilit, că hotărîrea sa poate constitui temei pentru revizuirea procesului penal prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP în cazul în care prin hotărîrea Curții s-a constatat că prevederea legii declarată neconstituțională și care a fost aplicată în cauză respectivă, s-au încălcat drepturile și libertățile fundamentale garantate de Constituție și Convenția E.D.O., iar consecințele grave ale acestei încălcări continuie să se producă și nu pot fi remediate decît prin revizuirea hotărîrii pronunțate.

La cele menționate mai adăugăm și faptul, că Curtea Constituțională în decizia nr.81 din 18 noiembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională ridicată în cauză penală condamnatului I.Gherman expres a constatat că **“apărătorul condamnatului, la reluarea urmăririi penale, a solicitat judecătorului de instrucție ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.287 alin.(1) CPP, iar cererea sa a fost respinsă”**. (vezi §26 a deciziei).

De aceea, Curtea Constituțională a statuat că „prin respingerea de către judecător a ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.287 alin.(1) CPP, care ulterior au fost declarate neconstituționale, și prin soluționarea definitivă a litigiului persoana a fost privată de un remediu efectiv al apărării drepturilor și intereselor sale legitime” (vezi §27 a deciziei). În acest sens, cu atît mai mult se împune precizarea că soluția Curții Constituționale, pronunțată prin Hotărîrea nr.12 din 14 mai 2015, nu împiedică, ci, dimpotrivă, dă posibilitatea de a fi valorificată prin solicitarea revizuirii hotărîrii judiciare, în cazul în care consecințele grave ale încălcării continuie să se producă”. (vezi § 28 a deciziei).

În baza acestor elemente de fapt și de drept susținem că textul “Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă” din art.458 alin.(3) pct.4) CPP în sensul atribuit acestuia în practica de interpretare și aplicare a lui de către Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău în decizia din 19 mai 2017 în cauza penală a condamnatului I.Gherman și de către Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în decizia din 30 ianuarie 2018 de menținere în vigoare a deciziei instanței de apel din 19 mai 2017 menționată mai sus, precum că temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui numai hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal (material) aplicată în cauză este neconstituțional din motivul că contravine art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție.

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea capitolul IV al Notiței Explicative)

14. Curtea Constituțională, luând în vedere dispozițiile art.31 alin.(1) și (3) din Lege cu privire la Curtea Constituțională, în §3 a hotărârii sale nr.7 din 13.02.2001 pentru controlul constituționalității art.82 și art.223 din Codul de procedură penală a statuat, că *“Curtea Constituțională exercită nu numai controlul constituționalității actelor normative contestate, dar examinează și sensul atribuit acestora în practica de aplicare a lor de către organele de drept.”*

În acest sens Curtea Constituțională a statuat și în hotărârea nr.10 din 16.06.1997 cu privire la excepția de neconstituționalitate a art.97 alin.(4) CPP.

În baza elementelor de fapt și de drept, menționate în prezenta sesizare și conform art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție și art.25 lit. c) a Legii cu privire la Curtea Constituțională, -

SOLICIT :

- 1. Admiterea prezentei sesizări.**
- 2. De a exercita controlul constituționalității textului:** *“Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă” din art.458 alin.(3) pct.4) CPP* în partea în care, potrivit sensului atribuit acestuia în practica de interpretare și aplicare a lui de către Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău în decizia din 19 mai 2017 în cauza penală a condamnatului I.Gherman și de către Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în decizia din 30 ianuarie 2018 de menținere în vigoare a deciziei instanței de apel din 19 mai 2017 menționată mai sus, precum că temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui numai hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal material, aplicată în cauză, **prin prisma art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție și sub aspectul menționate în pct.13 – 13.3 a prezentei sesizări.**
- 3. De declarat neconstituțional textul menționat supra din art.458 alin.(3) pct.4) CPP** în partea în care potrivit sensului atribuit acestuia în practica judiciară de interpretare și aplicare a lui, temei pentru revizuirea procesului penal pot constitui numai hotărârile Curții Constituționale prin care a fost recunoscută drept neconstituțională o normă de drept penal material, aplicată în cauza respectivă **din motivul, că contravine art.6, art.7, art.134 și art.140 din Constituție și jurisprudenței Curții Constituționale de interpretare a acestor norme din Constituție.**

V – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea capitolul V din Notița Explicativă)

15. Suplimentar considerăm necesar de a informa Curtea Constituțională despre următoarele.

Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție prin decizia sa din 26 noiembrie 2015 a respins recursul în anulare a apărătorului condamnatului I.Gherman, avocatului A.Ciachir, declarat împotriva hotărârilor judecătorești de condamnare a lui I.Gherman din motivul că Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015, prin care au fost declarate neconstituționale prevederile art.278 alin.(1) CPP, potrivit art.26 alin.(7) a Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13.12.1998, produce efect numai pentru viitor și nu are efect retroactiv pentru procedura penală.

Totodată, în această decizie, Plenul Colegiului penal a recomandat condamnatului I.Gherman că hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015, potrivit art.458 alin.(3) pct.4) CPP, ar putea servi temei pentru revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile de condamnare a lui. *(vezi pag.28 a deciziei, copia căreia a fost anexată la prezenta sesizare – anexa nr.16 î.).*

În același timp, în alte cauze penale, Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, la judecarea recursurilor în anulare, declarate împotriva hotărârilor judecătorești irevocabile, a format o practică judiciară constantă, conform căreia dacă în cauză se constată că reluarea urmăririi penale a fost dispusă în baza art.287 alin.(1) CPP până la declararea art.287 alin.(1) CPP ca neconstituțional de către Curtea Constituțională prin hotărârea nr.12 din 14 mai 2015, Colegiul penal aplică această hotărâre a Curții Constituționale în mod retroactiv *(vezi de exemplu decizia din 16.06.2016 în cauza penală a condamnatului Deliu Gh, decizia din 16.06.2016 în cauza condamnatului Digor I., decizia din 02.03.2017 în cauza condamnatului Andrieș N., copiile cărora se anexează – anexe nr.16.t.)*.

Plus la acestea, Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, în componența căruia au participat și judecătorii P.Ursache, Con.Alerguș, V.Timofți și N.Toma, în decizia din 26.11.2015 au recomandat condamnatului I.Gherman că hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 ar putea servi ca temei prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP pentru revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile de condamnare a lui. *(vezi pag.28 a deciziei, copia căreia a fost anexată la prezenta sesizare – anexa nr.16. î.).*

Însă, Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în componența căruia au participat și judecătorii P.Ursache, Con.Alerguș, V.Timofți și N.Toma, prin decizia din 30.01.2018 a menținut în vigoare sentința primei instanțe și decizia instanței de apel de respingere a cererii de revizuire a hotărârilor judecătorești irevocabile de condamnare a condamnatului I.Gherman din motivul că hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 nu poate servi ca temei prevăzut de art.458 alin.(3) pct.4) CPP pentru revizuirea procesului penal. *(vezi anexa nr.16.r.)*

La cele menționate, adaugăm următoarele:

Conform art.1 alin.(2) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă, care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești și garantează responsabilitatea statului față de cetățeni și a cetățianului față de stat.

Și Curtea E.D.O. în hotărîrea din 15 noiembrie 2007 în cauza Beian c.Romaniei (nr.1) a statuat că legile adoptate de către stat ***“trebuie să fie puse în practică cu o claritate și o coerență rezonabile pentru a evita pe cât posibil insecuritatea judiciară și incertitudinea pentru părțile interesate. În această privință trebuie subliniat faptul, că incertitudinea, indiferent dacă este legislativă, administrativă sau jurisdicțională, este un factor important care trebuie luat în calcul pentru a aprecia conduita statului”*** (vezi §33 a hotărîrii, copia căreia se anexează – anexa nr.16.w.).

Statuînd astfel, Curtea E.D.O. în această hotărîre a menționat că ***“divergențele de jurisprudență constituie prin natură, consecința inerentă a oricărui sistem judiciar, care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond avînd autoritatea asupra în teritoriul aferent. Cu toate acestea, rolul unei instanțe supreme este tocmai acela de a regla aceste contradicții ale jurisprudenței”***. (vezi §37 a hotărîrii).

Constatînd în această speță că Înalta Curte de Casație se afla la originea divergențelor stabilite în cauză, Curtea E.D.O. a statuat că ***“în loc să-și îndeplinească rolul său, stabilind o interpretare de urmat, Curtea de Casație a devenit ea însuși sursa incertitudinii juridice, reducînd astfel încrederea publicului în sistenul judiciar”***. (vezi §39 a hotărîrii).

Considerăm, că aceste date și informații au importanță și urmează a fi luate în vedere și la soluționarea de către Curtea Constituțională a prezentei sesizări.

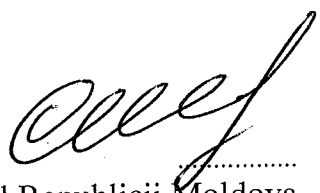
În plus, art.9 alin.(1) CPP, art.15 și art. 16 din Constituție și art.1 din Protocolul nr.12 la Convenția E.D.O. garantează egalitatea tuturor în fața legii și a autorităților și interzice discriminarea bazată pe orice situație.

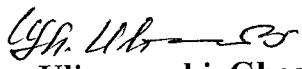
VI - LISTA DOCUMENTELOR

(A se vedea capitolul VI al Notîței Explicative)

16. Copiile documentelor anexate:

- a) Copia ordonanței din 18.07.2008;
- b) Copia ordonanței din 08.08.2008;
- c) Copia ordonanței din 28.02.2011;
- d) Copia ordonanței din 26.04.2011;
- e) Copia ordonanței din 27.12.2011;
- f) Copia încheierii din 08.02.2012;
- g) Copia sentinței judecătoreiei Rîșcani mun.Chișinău din 25.06.2013;
- h) Copia deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19.06.2014;
- i) Copia deciziei Colegiului penal al CSJ din 18.02.2015;
- j) Copia deciziei Plenumului Colegiului penal al CSJ din 26.11.2015;
- k) Cererii de revizuire;
- l) Copia sentinței judecătoreiei Rîșcani mun.Chișinău din 08.07.2016;
- m) Copia apelului împotriva sentinței din 08.07.2016;
- n) Copia deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19.05.2017;
- o) Copia recursului ordinar împotriva deciziei din 19.05.2017;
- p) Copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
- q) Copia încheierii Colegiului penal al CSJ din 30.01.2018;
- r) Copia deciziei Colegiului penal al CSJ din 30.01.2018;
- s) Copia recursului împotriva încheierii din 30.01.2018;
- t) Copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate în cauza penală a lui I.Digori;
- u) Copia încheierii Plenumului Colegiului penal al CSJ din 31.03.2016 în cauza penală a lui I.Digori;
- v) Copiile deciziilor Colegiului penal al CSJ în cauzele penale a condamnaților: *Deliu Gh (din 16.06.2016); Digor I. (din 16.06.2016); Guți D. (din 06.09.2016);*
- w) Copia hotărîrii Curții E.D.O. din 15.11.2017 în cauza Beian c.Romania (nr.1);
- x) Procura reprezentantului semnată de autorul sesizării.


deputat în Parlamentul Republicii Moldova


Ulianovschi Gheorghe,
avocat, reprezentant al autorului sesizării

VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

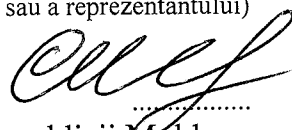
(A se vedea capitolul VII al Notitei Explicative)

17. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

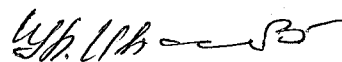
Locul: **mun.Chișinău**

Data: **"2 4" iunie 2018**

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)



deputat în Parlamentul Republicii Moldova



Ulianovschi Gheorghe,
avocat, reprezentant al autorului sesizării